

Asia: VN/321/2022

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi sosiaali- ja terveydenhuoltoa ja pelastustoimea koskevan uudistuksen toimeenpanosta ja sitä koskevan lainsäädännön voimaannpanosta annetun lain 59 §:n ja eräiden muiden lakien muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Kommentit päivystystä koskevasta sääntelystä

-

Kommentit hoitopaikan valintaa koskevasta sääntelystä

Hammaslääkäriliitto kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto asiasta.

Säännöskohtaisten perustelujen mukaan pykälän 2 momentissa olisi nyt 48 §:n 1 momentissa oleva säännös rajauksista, joita valintaoikeus ei koske. Oikeus valintaa ei koske terveydenhuoltolain 16 §:ssä tarkoitettua kouluterveydenhuoltoa eikä 17 §:ssä tarkoitettua opiskeluterveydenhuoltoa. Oikeus valita ei myöskään koske pitkäaikaista laitoshuoltoa, ellei laissa toisin säädetä. Hyvinvointialueella ei ole velvollisuutta järjestää 25 §:ssä tarkoitettua kotisairaanhoidon oman alueensa ulkopuolelle. Tällaiset rajaukset koskevat voimassa olevassa laissa toisen kunnan alueella olevan terveyskeskuksen valintaa, ja 1.1.2023 voimaantulevan lainsäädännön osalta toisen hyvinvointialueen alueella olevan terveyskeskuksen valintaa. Säättämällä asiasta 2 momentissa ehdotetulla tavalla rajaus koskisi koulu- ja opiskeluterveydenhuollon osalta myös oman hyvinvointialueen sisällä tehtävää valintaa. Perusteluja koulu- ja opiskeluterveydenhuoltoa koskevalle rajaukselle on käsitelty jaksossa 2.2.2.

Jaksossa 2.2.2. on todettu, että kouluterveydenhuollon osalta perusteena rajaukselle terveydenhuoltolain hallituksen esityksessä todetaan, että lapsen ja nuoren edun mukaista olisi koulunkäynnin fyysisen paikan ja oppilashuollon muodostama kokonaisuus siten, ettei kouluterveydenhuolto eriytyisi valinnan mahdollisuuden kautta oppilashuollon kokonaisuudesta. Myös opiskeluterveydenhuolto on kokonaisuus, joka olisi opiskelijan edun mukaista pitää yhtenä kokonaisuutena (HE 90/2010 vp, s. 145). Perustelu on ajantasainen, mutta vastaava rajaus olisi

looginen myös hyvinvointialueen sisällä tehtävissä valinnoissa, koska saman hyvinvointialueen sisälläkin etäisyydet voivat olla suuret.

Perusopetuksen oppilaiden kouluterveydenhuollon palveluihin sisältyvät oppilaan suun terveydenhuolto, johon sisältyvät suun terveystarkastukset vähintään kolme kertaa ja yksilöllisen tarpeen mukaisesti. Kouluterveydenhuoltoon kuuluvasta ehkäisevästä suun terveydenhuollosta ja määräaikaistarkastuksista säädetään valtioneuvoston asetuksessa. Asetuksen mukaisten määräaikaistarkastusten lisäksi järjestetään suun tutkimukset, muut suun terveystarkastukset ja hoitopalvelut yksilöllisen tarpeen mukaan.

Terveydenhuoltolain hallituksen esityksen (90/2010) mukaan kouluterveydenhuollon palvelujen tulisi olla koululaisten ja perheiden helposti saavutettavissa. Myös opettajien kanssa tehtävän yhteistyön mahdollistamiseksi kouluterveydenhuollon toimitilojen tulisi sijaita koululla tai sen välittömässä läheisyydessä ja palvelujen tulisi olla käytettävissä pääsääntöisesti koulupäivän aikana. Vaikka suun terveydenhuollon palvelut ovat osa kouluterveydenhuoltoa, oppilaat joutuvat merkittävässä määrin matkustamaan erityisesti suun terveydenhuollon hoitopalveluiden osalta hammashoitoloihin, jotka eivät sijaitse koululla tai sen välittömässä läheisyydessä. Esimerkiksi oikomishoitoon liittyy pitkäaikainen hoitosuhde, johon sisältyy useita käyntejä.

Hammaslääkäriliitto ehdottaa, että tässä yhteydessä pohdittaisiin, onko sillä, että kouluterveydenhuolto suun terveydenhuollon osalta tietyiltä osin toteutetaan sijainniltaan muualla kuin muun kouluterveydenhuollon yhteydessä, merkitystä valinnanvapautta koskevan lainsäädännön tarkoituksenmukaisiin rajoituksiin hyvinvointialueiden sisällä. On mahdollista, että hyvinvointialueilla tullaan pohtimaan suun terveydenhuollon palvelupisteiden määriä ja sijainteja, joka heijastuisivat myös kouluterveydenhuollon toteuttamiseen alueella.

Savanheimo Nora
Suomen Hammaslääkäriliitto ry